

Infrastrukturdepartementet
103 33 Stockholm

Ert dnr I2021/00867
Vårt dnr R-2021-32

Malmö den 30 juni 2021

REMISSVAR: Genomförande av ändringar i direktivet om miljökrav vid upphandling av bilar och vissa kollektivtrafiktjänster

Avfall Sverige är kommunernas branschorganisation inom avfallshantering. Det är Avfall Sveriges medlemmar som ser till att avfall tas om hand och återvinns i landets alla kommuner. Vi gör det på samhällets uppdrag: miljösäkert, hållbart och långsiktigt. Vår vision är "Det finns inget avfall". Vi verkar för att förebygga att avfall uppstår, att mer återanvänds och att det avfall som uppstår återvinns och tas om hand på bästa sätt. Kommunerna och deras bolag är ambassadör, katalysator och garant för denna omställning.

Avfall Sverige bildades redan 1947 och har omkring 400 medlemmar. Avfall Sveriges medlemmar är kommuner, kommunalförbund, kommunala bolag och kommunala regionbolag inom avfall och återvinning. Deras kunder utgör Sveriges invånare och en stor del av näringslivet. Genom medlemmarna representerar Avfall Sverige Sveriges befolkning. I Avfall Sverige ingår, som associerade medlemmar, cirka 150 tillverkare, konsulter och entreprenörer aktiva inom avfallshantering.

1. Förslagets koppling till Avfall Sveriges generella ståndpunkter

Avfall Sveriges årsmöte har fastställt ett antal ståndpunkter som är vägledande för ställningstaganden och åtgärder för att utveckla förebyggande, återanvändning och hantering av avfall och kommunernas roller inom dessa områden.

Avfall Sveriges stödjer avfallshierarkin som princip. I detta ingår materialåtervinning inklusive biologisk återvinning med tillhörande biogasproduktion

Avfall Sverige anser bland annat följande, som är relevant i detta sammanhang, att

- avfallshanteringen är en väsentlig del av samhällets infrastruktur,
- kommunernas ansvar för avfall, exempelvis matavfall, är en allmännyttig tjänst som alla behöver,
- avfallshanteringen ska ge en god och behovsanpassad service till medborgare och verksamheter,
- avfallshanteringen utformas så den främjar förebyggande och återanvändning,

- kommunerna verkar för att förebygga avfall och främja återanvändning samt för att återvinna och bortskaffa avfall på bästa sätt,
- en helhetssyn för insamlingen av olika avfallsfraktioner ska förordas,
- avfallsinnehavare ska följa avfallshierarkins principer på samma sätt som kommuner och producenter,
- gemensam rapportering, statistik och jämförelser är strategiska verktyg för uppföljning och utveckling inom området,
- kommunikation och information är viktiga verktyg för att förändra attityder och beteenden som behövs för att nå Avfall Sveriges övergripande mål,
- skatter och avgifter kan användas för att styra avfallshanteringen.

De synpunkter som lämnas i detta yttrande tar sin utgångspunkt i att avfallshantering är en viktig samhällsinfrastruktur och att kommunerna har en avgörande roll i den infrastrukturen. I detta ligger att biogasverksamhet är en av flera åtgärder som vidtas genom Avfall Sveriges medlemmar för att omsätta avfall i den cirkulära ekonomin. Bland Avfall Sveriges medlemmar återfinns såväl leverantörer av matavfall som samlats in från hushåll och verksamheter samt producenter av biogas. Den anläggningstyp som Avfall Sverige företräder är så kallade samrötningsanläggningar, dvs. anläggningar som tar hand om olika substrat såsom matavfall, gödsel, avfall från livsmedelsindustrier m.m. Avfall Sveriges synpunkter i detta yttrande framförs med utgångspunkten att våra medlemmars biogasproduktion ska kunna utvecklas och öka, samt att fler kommuner får möjlighet att omvandla samhällets avfallsresurser till energi och växtnäring. Det är särskilt den svenska biogasen som vi har i åtanke och som vi anser behöver värnas och utvecklas, vilket reflekteras i detta remissvar.

2. Sammanfattning

- Avfall Sverige **avstyrker** förslaget att ändra miljöbilsdefinitionen i 3 § förordningen (2020:486) om miljö- och trafiksäkerhetskrav för myndigheters bilar. Låt i stället *nuvarande* miljöbilsdefinition gälla för 61,5 procent av de statliga myndigheternas bilar, det vill säga de som inte omfattas av direktivets krav.
- För att kunna uppfylla de av EU och nationellt fattade besluten kring avfallshantering krävs en fungerande marknad som efterfrågar de produkter som framställs genom biologisk återvinning – biogas och biogödsel. Transportsektorn, och då särskilt de offentligt upphandlade lätta fordonen samt kollektivtrafik, är ett mycket viktigt marknadssegment för dagens och morgondagens biogasproduktion. Det är därmed mycket viktigt för den svenska biogasproduktionen att regeringen inte försvårar avsättningen av biogas genom att förhindra statliga myndigheter att upphandla biogasfordon.

3. Avfall Sveriges synpunkter

Politiska beslut, både nationellt och från EU, driver mot en kraftigt ökad produktion av biogas och biogödsel. EU:s avfallsdirektiv ställer krav på att allt bioavfall ska återvinnas biologiskt senast 2023, och EU:s metanstrategi pekar ut rötning av organiskt avfall och gödsel som en av de viktigaste klimatåtgärderna. Det svenska etappmålet för matavfall, som beslutades så sent som januari 2021, kräver också en kraftsatsning på rötning: senast 2023 ska minst 75 procent av matavfallet behandlas biologiskt så att växtnäring och biogas tas tillvara. Genom föreliggande förslag skickar regeringen dubbla signaler. Regeringen uppmuntrar branschen att producera mer biogas, samtidigt som man föreslår att biogasbilar inte ska klassas som miljöbilar och därmed kraftigt försämrar marknadsförutsättningarna för aktörer i hela biogaskedjan.

Biologisk återvinning av samhällets avfall och restprodukter är både klimatsmart och kostnadseffektivt samt bidrar till en ökad försörjningstrygghet av både drivmedel och gödselmedel. Dessa samhällsnyttor har tydligt beskrivits i Biogasmarknadsutredningen (SOU 2019:63 Mer Biogas! För ett hållbart Sverige). Biogas och biogödsel är en viktig pusselbit i en cirkulär ekonomi och spelar en avgörande roll för Sveriges möjlighet att nå klimat- och miljömålen på ett kostnadseffektivt sätt. Istället för att försvåra för avsättningen av biogas så behöver politiken visa vägen med tydliga och långsiktiga beslut och där lagstiftningsförslag, både inom EU och nationellt, är synkroniserade så att de leder mot målen om bland annat 55 procent nettoreduktion av växthusgaser till 2030 inom EU och 70 procent minskade utsläpp från inrikes transporter till 2030 jämfört med år 2010.

Den nationella miljöbilsdefinitionen styr statliga myndigheters upphandlingar, men den har samtidigt stor påverkan på regioners, kommuners, företags och privatpersoners bilval. Därmed har den stor påverkan på transportsektorns omställning som helhet och marknadsförutsättningarna för olika förnybara drivmedel.

Infrastrukturdepartementets förslag innebär att biogasbilar inte längre skulle ingå i den nationella miljöbilsdefinitionen. Därmed skulle biogasbilar bara i undantagsfall få upphandlas av myndigheter under regeringen. Samtidigt skulle intresset från *andra* aktörer att upphandla och köpa biogasbilar minska, vilket i förlängningen leder till en utfasning av biogasbilar från marknaden.

Förslaget att utesluta biogasbilar från den nationella miljöbilsdefinitionen är således mycket oroande för biogasutvecklingen i Sverige. Regeringen och samarbetspartierna vill bygga ut den svenska produktionen och användningen av biogas – en viktig och kostnadseffektiv åtgärd i byggandet av det hållbara samhället – men den utbyggnaden kan inte göras om betydande biogasmarknader, såsom de lätta fordonen, parallellt ska fasas ut. Även om vi ser att marknaden för biogas successivt breddas till exempelvis tunga transporter, industri och sjöfart så har alla delmarknader, inte minst de lätta fordonen, en mycket stor betydelse i utbyggnadsfasen.

Tankinfrastrukturen för biogas till lätta fordon är väl utbyggd i stora delar av landet. Många miljarder kronor har investerats i gemensamma satsningar mellan näringsliv och skattemedel där staten, kommuner och regioner har varit föregångare i att våga satsa på hållbara och kommersiellt gångbara biogaslösningar. Att kapa möjligheten att nyttja dessa investeringar är inte resurseffektivt eller försvarbart, varken i ett ekonomiskt eller miljömässigt perspektiv.

Den fordonsgas som tankas i Sverige består till 95 procent av biogas, av vilken merparten produceras i Sverige. Beräkningar från Lunds tekniska högskola visar att genomsnittlig svensk biogas i princip ger nollutsläpp av växthusgaser (99 procent minskning jämfört med fossil bensin och diesel).¹

Att ersätta bensin och diesel med biogas driver samtidigt helt nödvändiga investeringar och miljöförbättringar inom andra områden – såsom avfall, avlopp och jordbruk – med hållbar avfallshantering, återcirkulering av växtnäringsämnen, minskad övergödning samt förbättrad biodiversitet och markkvalitet som resultat. Produktion av biogas och biogödsel ger samtidigt ökad försörjningstrygghet, landsbygdsutveckling, fler arbetstillfällen, regional näringslivsutveckling och innovation samt nya exportmöjligheter. Av alla drivmedel är det endast biogas som hittills kunnat visa så stora systemnyttor i samhället.

Mot den här bakgrunden ter det sig mycket märkligt att, utan någon egentlig anledning, utesluta biogasbilar från miljöbilsdefinitionen och på så sätt försvåra och hindra utbyggnaden av det svenska biogassystemet. Det finns ingen motsättning mellan att ha kvar biogasdrivna bilar i den nationella miljöbilsdefinitionen och samtidigt uppfylla EU:s krav i direktiv (EU) 2019/1161 om ändring av direktiv 2009/33 om främjande av rena och energieffektiva vägtransportfordon.

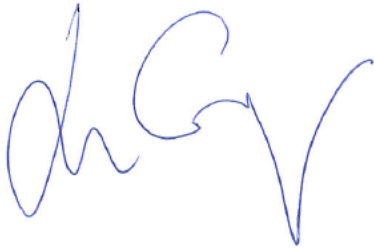
I övrigt ställer sig Avfall Sverige bakom Energigas Sveriges och Sveriges Kommuner och Regioners remissvar i ärendet, och uttrycker på det sättet vår delaktighet i den här viktiga frågan om biogasens framtid i Sverige. Avfall Sverige har fortlöpande kontakt med Energigas Sverige i frågor som rör fordonsgas som bränsle och har i dialog med Energigas Sverige fört vidare synpunkter i dessa delar som ingår i Energigas Sveriges remissvar.

¹ <https://www.energigas.se/fakta-om-gas/biogas/biogas-och-miljoen/biogasens-klimatprestanda/>

För fortsatta kontakter i detta ärende hänvisar vi till vår rådgivare för biologisk återvinning
Caroline Steinwig, caroline.steinwig@avfallsverige.se, telefon 040-35 66 23.

Med vänlig hälsning,

Avfall Sverige

Lars Stjernkvist
Ordförande

Tony Clark
Vd